

سندی از گنجینه دکتر اصغر مهدوی دربارهٔ اعلان فروش کتب

نرگس پدرام

دفتر پژوهش‌های نسخه‌شناسی

از گنجینه کم نظیر دکتر اصغر مهدوی به عنوان یکی از منابع بسیار با ارزش و پراهمیت اسناد و کتب بسیاری در اختیار علاقمندان به تاریخ و تجارت و کتاب و نسخ خطی و... قرار گرفته است. دکتر اصغر مهدوی اسناد و مکاتبات اجدادی خود را با دانش و آگاهی بی نظیر خویش طبقه‌بندی نموده است. در ذیل حرف «ک»، پاکتی با عنوان «کتاب و کتابفروشی» بود که از میان اسناد موجود در این پاکت اعلان زیر جلب توجه نمود، این اعلان مربوط به سال ۱۳۱۵ قمری (۱۲۷۵ شمسی) است که نشان می‌دهد با گذشت تقریباً ۱۱۸ سال همان‌گونه که شیوه چاپ و نشر کتب تفاوت بسیار یافته، دگرگونی بزرگی در نحوه فروش و قیمت و توزیع کتب نیز رخ داده است.

صورت فهراست [فهرست] مبنی بر اسامی کتب موجوده و اعلانات از اداره وکالت مرکزی کلّ روزنامجات حجره معتمدالسّلطان آقا میرزا احمد امین‌الصّنائع* واقع به طهران در بازار جنب مسجد شاه تیمچه حضرت حجة الاسلام آقای امام جمعه سلمه الله تعالی مهر مربع: ملاحظه شد با آرم شیرخورشید

بر ضمیر اربابان ذوق و کمال پوشیده نیست که غرض از تأسیس این اداره و مرکز جز خدمت به معارف و مطبوعات اسلامیّه و عموم هموطنان محترم نبوده است. با همه تکالیف نوکری و مشغله کثیره محض تسهیل رجوع عموم اهالی مملکت اعلان می‌شود که به عون الله دویمین فهراست [فهرست]

از اداره مرکزی روزنامجات و کتابخانه آن طبع و نشر می‌شود. اولاً هر کس در هر مقام مایل و طالب هریک از روزنامجات چه منطبعه ایران و چه منطبعه غیر از ایران باشد رجوع به اداره مرکزی وکالت جراید فرموده و فوراً روزنامه مطلوبه به اسمش جاری خواهد شد. ثانیاً هرکس هر کتابی چاپ مصر یا اسلامبول یا هندوستان یا ایران سوای آنچه در این صورت نوشته شده طالب باشد اطلاع داده به اسهل وجوه به ایشان خواهد رسانید. ثالثاً اینکه چون بعضی از تجار محترم از خارج و داخل رجوعات تجارتی به اداره جراید کرده و می‌کنند فقط محض اطلاع عموم هموطنان و تجار محترم اعلان می‌شود در اداره وکالت جراید تجارتخانه با کمال امانت دایر است و شعبه این تجارتخانه در اسلامبول و هندوستان و غالب ممالک محروسه امتداد دارد هرکس از تجار محترم چه در داخله و چه در خارج از ایران رجوعات تجارتی هر متاعی چه از خرید و چه از فروش داشته باشد رجوع نموده به عنوان حق السعی معموله بین التجار قبول خواهد شد و لازمه امانت را مجرا خواهند داشت. مشروط که نام و مکان خود را واضح نوشته از جهت جواب اسباب اشکال نشود. محض سهولت رجوع کنندگان محترم اعلان می‌شود هرگاه در خارج از طهران هرکس رجوع و خواهش روزنامه و کتابی داشته باشد یا مستقیماً مکاتبه با مرکز نماید یا به توسط شرکاء و وکلای محترم که اسامی ایشان مرقوم می‌شود رجوع نمایند. (در خاک مصر و ممالک عثمانی در اسلامبول اداره شریفه اختر) (در هندوستان کلکته اداره شریفه حبل‌المتین) (در بمبئی محله جیل‌رود نمره ۹۴ حاجی آقای کتابفروش شیرازی) (در تمام خط آذربایجان مقرب‌الخاقان آقا میرزا جعفر وکسیل روزنامها) (عراق و قم و اصفهان جناب حاجی میرزا علی تاجر اصفهانی الشهیر به نقشینه) (در سایر ممالک محروسه به رؤساء پستخانه مبارکه)

اعلان با کمال اعتذار خدمت آقایان معظم عرضه می‌دارد هرکس هر کتابی بخواهد وجهش را باید نقداً ادا نموده بعد ببرند و بعد از یک روز هم اگر پس بیاورند قبول نخواهد شد و نسیه هم فروخته نمی‌شود.

چاپ اسلامبول

کلام‌الله از همه جور موجود هست

کلام الله با حروف سربی طبع شده، اعلا یک تومان، وسط نه قران
کلام الله ایضاً، هشت قران
کلام الله کوچک حمایلی، شش قران
کشف الظنون عربی فی اسامی کتب والغنون بسیار نایاب بود چند جلدی حقیر
آورده، پنج تومان
تالیفات آقا میرزا عبدالرحیم طالبوف مؤلف کتاب سفینه طالبی با کتاب احمد،
یک تومان و ۲۵۰۰ دینار
هیئت جدید فلاماریون فرانسوی که به فارسی ترجمه شده تألیف ایضاً، هفت
قران
جلد دوم کتاب احمد تازه به طبع رسیده، هفت قران
نخبه سپهری تاریخ حضرت ختمی مأب تألیف ایضاً، ۳۵۰۰ دینار
پندنامه مارکوس قیصر تألیف ایضاً، ۳۵۰۰ دینار
فزیک [فیزیک] با حکمت طبیعی تألیف ایضاً، ۳۵۰۰ دینار
قصیده ذهبیه بائیة (عربی)، شش قران
معرفت امم و معرفت حیوان مصور (ترکی)، پنج تومان و نیم
غرایب عواید ملل (فارسی)، پنج قران
رباعیات مرحوم مولانا (فارسی)، یک تومان
گلستان سعدی خط صاحب قلم چاپ اوّلش بسیار نایاب بود حقیر آورده،
یک تومان
بنایع الموده در فضایل ائمه هدا، دو تومان و دو قران
مرثیه منظومه آتشکده از نتایج طبع مرحوم آقا میرزا تقی حجة الاسلام
تبریزی، دو قران
گلستان چاپ دوم اسلامبول، هشت قران
دیوان عبید زاکانی با مطایبات آن، چهار قران
از کتابخانه های اسلامبول هرکس اطلاع بخواهد فهرست علاحده موجود
است.

چاپ بمبئی

کلام الله قطع وزیری، هفت قران
کلام الله حمایلی، ۴۵۰۰ دینار
کلام الله خیلی کوچک، چهار قران
کلام الله فارسی که ترجمه تحت لفظی آن در متن و عین قرآن در حاشیه در
زمان نادرشاه افشار ترجمه شده
من لایحضره الفقه (عربی)، سه تومان
دیوان سلمان ساوجی (فارسی)، شش قران
تذکره دولت شاه سمرقندی (فارسی)، هفت قران
خلاق المعانی دیوان کمال الدین اصفهانی (فارسی)، شش قران
جمهره الامثال از ابی هلال عرب (عربی)، شش قران
شاهنشاهنامه از فتحعلی خان ملک الشعراء در جنگ ایران و روس (فارسی)،
۴۵۰۰ دینار

وضه الادب (عربی)

تذکره الخواتین از احوال نساء از اول اسلام الی یومنا (فارسی)، پنج قران
مقایسات از سکاکی (عربی و فارسی)، سه قران
نصاب مولوی علیه الرحمه، دو قران
اکثیرالتواریخ خلاصه تاریخ از خلقت الی آخر ائمه هدا (فارسی)، ۴۵۰۰ دینار
نهایت الطلب، دو قران
نفایس الفنون در طلسمات و نیرنگات از سکاکی (فارسی)، دو قران
کنز الاختصاص از جلدی در علم کیمیا و طلسمات و غیره (عربی)، هشت قران
منتخب طریحی و حاشیه مقاتل الطالبین (عربی)، شش قران
بوستان خیال (فارسی)، یک تومان و ۳۵۰۰ دینار
مصباح کفعمی در ادعیه و زیارات و غیره، یک تومان
سفرنامه شاه مغفور به فرنگ سفر سیم (فارسی)، یک تومان و چهار قران
سفر اول ایضاً، هشت قران
تاریخ سلاطین آصفیه (فارسی)، یک تومان و نیم

تاریخ حدیقه و سلاطین قطب شاهی جلدین، یک تومان و شش قران
شرح فصوص الحکم از محی الدین (عربی)، یک تومان و ۲۵۰۰ دینار

چاپ طهران

کلام الله با کشف آلیات، دو تومان و دو قران
ایضاً کلام الله کشف آلیات، دو تومان
اجلاد ناسخ التواریخ
جلد هبوط آدم صفی (ع)، دو تومان و هفت قران
احوال حضرت عیسی (ع)، دو تومان و ۲۵۰۰ دینار
احوال بعثت، سه تومان و دو قران
احوال خلفاء، چهار تومان
احوال حضرت امیر، سه تومان و دو قران
احوال حضرت فاطمه، هشت قران
احوال حضرت امام حسن، دو تومان و دو قران
احوال حضرت سیدالشهدا، دو تومان و نیم
احوال قاجاریه، سه تومان
احوال حضرت سید سجّاد، سه تومان و ۲۵۰۰ دینار
احوال حضرت زینب خاتون، یک تومان و هفت قران
سفرنامه ناصر و خصرو؟ [خسرو] علوی، چهار قران
حفظ الصحه مختصر در معالجه به آب، ۱۵۰۰ دینار
قانون کانايب راهب و دروس النحویه در مقدمه تدریس علم نحو تبریز، سه قران
رساله اوصاف ناصری و دیوان اشعار شاه مغفور ناصرالدین شاه از تألیفات
جناب سپهر، ۴۵۰۰ دینار
دیوان اشعار ناصر خسرو علوی، یک تومان و دو قران
الف و لیل مصور، یک تومان و هشت قران
کلیات سعدی، دو تومان
کشکول شیخ بهائی، یک تومان و شش قران
شرح گلشن راز، یک تومان و ۲۵۰۰ دینار
معراج السعاده در علم اخلاق، ۳۵۰۰ دینار

نامه دانشوران جلد دوم، سه تومان و نیم
بستان‌السیاحه تالیف حاجی ملا زین‌العابدین شیروانی، سه تومان و نیم
ریاض‌العارفین از تألیفات مرحوم امیرالشعراء، یک تومان و نیم
تاریخ گنج دانش در تاریخ و جغرافی ایران، یک تومان و ۳۵۰۰ دینار
شرح قاموس، پنج تومان

چاپ مصر

تفسیر کشاف چاپ اول با شواهد (عربی)، هفت تومان و نیم
تذکره داوود انطاکی در طب (عربی) جلدین، سه تومان و نیم
متصرف (عربی)، دو تومان
سیر ابن‌هشام، دو تومان و دو قران
دیوان سید رضی رحمة الله (عربی)، یک تومان و ۲۵۰۰ دینار
تذکره الحفاظ در تاریخ و احوالات از صدر اسلام در چهار مجلد، چهار تومان
اعلام‌الناس (عربی)، شش قران
تاریخ ابن‌اسیر (عربی) ۱۲ جلد، ۱۵ تومان
دیوان اشعار ابن‌مقره، یک تومان
قصیده ذهبیه باییه، ۵۵۰۰ دینار

ایضا چاپ طهران

مشکول ترجمه کشکول، هفت قران
کلیله دمنه، هفت قران
مناط‌الاحکام، شش قران
شاهنامه فردوسی، سه تومان و سه قران
کفایة‌الموحدین در سه مجلد، سه تومان و نیم
ریاض‌الحکایات، پنج قران
عین‌الحیوة مرحوم مجلسی، شش قران
تاریخ زینت‌المجالس، یک تومان و نیم
بدایع‌الانوار در احوالات حضرت امام موسی کاظم، چهار قران
قصص‌العلماء، نه قران

کتاب طرازالمذهب ناصری از تألیفات جناب جلالتماب اجل آقای سپهر در احوالات حضرت زینب خاتون که تازه تالیف و طبع گشته است در نهایت ممتازی

چاپ بمبئی ایضاً

اخلاق محسنی، شش قران
گلستان شیخ، شش قران
خسرو شیرین مصور، چهار قران
تاریخ نزهت القلوب حمدالله مستوفی، یک تومان و ۲۵۰۰ دینار
مطایبات ملا نصرالدین، ۱۵۰۰ دینار
تاریخ سر جان ملکم با عکس سلاطین قدیم و عکس بناهای قدیم ایران، پنج تومان
مفتاح الادب و مفتاح النظر در پندنامه خادم و مخدوم، شش قران
ایضاً تاریخ سرجان ملکم بدون تصویر، چهار تومان
پنج باب اول جامع عباسی، دو قران
دعوة الحسنی در ادعیه و تعقیبات نماز، ۲۵۰۰ دینار
رجال از علامه حلی، هفت قران
لیلی مجنون (عربی)، دو قران
عقبات الانوار [قیمت ندارد]
مقناتیس الارواح، ۳۵۰۰ دینار
مقناتیس الابدان، ۳۵۰۰ دینار
کلیات سعدی بسیار اعلاء، دو تومان
مراثی مرحوم وصال شیرازی، دو قران
احوال سیّد الشهداء علیه السلام از ناسخ التواریخ سوای چاپ طهران، دو تومان
و هفت قران
عجایب المخلوقات [قیمت ندارد]
اعلان عمومی کراراً داده شده که هرکس کتاب چاپ بمبئی و اسلامبول و غیره بخواهد رجوع نموده به اسهل وجوه خواهد رسانید.

چاپ بمبئی ایضاً

تقریب و تهذیب (عربی)، یک تومان و ۲۵۰۰ دینار

تاریخ روضة الاحباب (فارسی)، دو تومان و نیم
تاریخ تحفة العالم (فارسی)، هشت قران
دیوان محتشم (فارسی)، شش قران
اخلاق جلالی، یک تومان و دو قران
اخلاق ناصری، نه قران
دیوان امیر خسرو دهلوی، یک تومان و دو قران
کیمیای سعادت، یک تومان و دو قران
تاریخ جنگ روم و روس و تصویر سلاطین عثمانی، پنج قران
تاریخ هند با تصویر سلاطین هند، پنج قران
تاریخ انگلیس و تصویر سلاطین انگلستان، پنج قران
نقد النصوص، چهار قران
تاریخ آل برمک، چهار قران
توزک امیر تیمور صاحبقران و توزک ناپلیان، پنج قران
کشف الصنائع از علومات جدید و صنایع جدید به عبارت سهل ترجمه شده، ۴۵۰۰ دینار
کشف اسرار قاسمی، ۴۵۰۰ دینار
جفر جامع در علم جفر (فارسی)، چهار قران
کلیات مولانا وحشی کرمانی، ۴۵۰۰ دینار
حکایت خانم انگلیسی در وقایع آشوب هند، هفت قران
مثنوی، سه تومان
خمس نظامی، یک تومان و دو قران
حافظ عکسی چاپ اول دویم، اول یک تومان و دویم نه قران
ایضا دیوان خواجه حافظ وسط، هفت قران
ایضا حافظ وسط، ۴۵۰۰ دینار
زبدۃ الصحایف، ۵۵۰۰ دینار
کشکول شیخ بهائی، یک تومان و هشت قران
سلسبیل در عرفان، هفت قران
دیوان عرفی شیرازی، شش قران
دیوان شیخ رئیس، هفت قران

دیوان حضرت امیر، سه قران
تفسیر سوره یوسف، شش قران

چاپ طهران

سالنامه در تاریخ سلاطین ساسانیان تألیفات جناب مستطاب اجل
اعتمادالسلطنه با اسامی تمام دوائر دولتی از لشکری و کشوری، جلد اول یک
تومان و دو قران، جلد ثانی یک تومان و دو قران
شرح منظومه حاجی سبزواری چاپ اول دو تومان و نیم، [چاپ] دو یک
تومان و دو قران
نقشه تمام ایران که تازه آقا میرزا رضاخان مهندس ترتیب داده در نهایت
ممتازی روغنی پنج تومان، ألوان چهار تومان، ساده سه تومان
پندنامه حضرت امیر نظام حسن علی خان گروسی با شرح حال و عکس
ایشان، دو قران
کتب طبّی و تشریح و جراحی و کخالی از تألیفات جناب حاجی میرزا
علی دکتر رئیس الاطبا که از فرانسه به فارسی ترجمه شده با نقشه‌های صحیح
جواهرالتشریح در دو مجلد، چهار تومان و نیم
طبّ پاطلوژی دوره، سه تومان و نیم
امراض عصبانی، یک تومان و ۲۵۰۰ دینار
ضیاءالعیون در کخالی، یک تومان
تالیفات مرحوم اعتمادالسلطنه
مرآت‌البلدان ناصری در چهار مجلد، چهار تومان
تاریخ منتظم ناصری در سه مجلد، دو تومان
تاریخ مطلع‌الشمس در سه مجلد، دو تومان و نیم

چاپ طهران

ایضا تألیفات مرحوم اعتمادالسلطنه:
خیرات حسان در سه مجلد، دو تومان
تاریخ اشکانیان در سه مجلد، یک تومان و هشت هزار دینار
تدوین‌الجبال، ۳۵۰۰ دینار
مآثرالاثار، هشت قران

مقالات نظامیه، ۴۵۰۰ دینار
دیوان خاقانی چاپ اعلا، پنج تومان و نیم
دیوان انوری، یک تومان و نیم
شرح نصاب کوچک، دو قران
پاطلوژی میرزا ابوالحسن خان دکتر، ۳۵۰۰ دینار
تالیفات جناب حاجی نجم الدوله:
بدایة الحساب، چهار قران
کفایة الحساب، یک تومان
اصول هندسه، یک تومان
تقویم هذه السنة ایتیل سه جور به فروش میرسد.
مرصادالعباد از شیخ نجم الدین راضی [رازی]، هشت قران
شرح قصیده میرفندرسکی، ۲۵۰۰ دینار
منتخب مرصادالعباد، سه قران
اسرار نامه شیخ عطار، شش قران
قانون الرياضه فی سبیل الهدایه
چهل حدیث اصول کافی منظومه، سه قران
مدینه المعاجز، دو تومان و دو قران
تاریخ عالم آرای عباسی، سه تومان و نیم
فرهنگ انجمن آرای ناصری، چهار تومان و دو قران
تذکره مجمع الفصحا، شش تومان و نیم
اعلان هرگاه کتابی یا کتابخانه در طهران بخواهند به فروش برسانند اطلاع به
اداره رزونامجات داده به قیمت صحیح که با دیگران تفاوت داشته باشد خریده
وجه آنرا نقداً ادا خواهد نمود و همچنین هرکس مسکوکات قدیم و تمر باطله
پستخانه مبارکه و کتب خطی مصور و غیر مصور که مال قدیم باشد و کلیه آثار
عتیقه از هر قبیل در اداره جراید خریده می شود هرکس از امتعه فوق داشته باشد
بفرستد به قیمت اعلی خریده خواهد شد به تاریخ شهر رجب ۱۳۱۵.

* میرزا احمد امین الصنائع همدانی کتابی تحت عنوان حفظ الصحة دارد و در آغاز کار
شرکت اسلامیه امین الصنائع که وکیل روزنامه حکمت بود، در تهران امور مربوط به خرید
سهام متقاضیان را انجام می داد و مدیر شعبه تهران شرکت اسلامیه بود.